

40 let vrtca Železniki

1968–2008

Martina Markelj

Prvi oddelek vrtca v Železnikih leta 1968, otroci z Nežo Benedičič, Silvo Pintar in Ivico Gajgar.

Vrtec pri Osnovni šoli Železniki letos praznuje 40-letnico delovanja. Obletnico, ki jo velja počastiti! Ob tej priložnosti se bomo spomnili tistih, ki so postavljali temelje organizirane vzgoje in varstva v Železnikih, pa tudi tistih, ki so v nadaljnjih letih gradili in ustvarjali podobo našega vrtca.

V kroniki vrtca je zadnjih 25 let zelo podrobno opisanih, za prvih 15 pa je podatkov, tako pisnih kot slikovnih, izredno malo. Nekaj sem jih uspela najti.

Misel o oblikovanju oddelka za predšolske otroke se je porodila ravnateljcu Osnovne šole Železniki Marijanu Missonu. Tudi sam je imel otroka, ki sta v dopoldanskih urah potrebovala varstvo, zato se je problema lotil še bolj zavzeto. Februarja 1968 so se začela prva dogovarjanja z občino in delovnimi organizacijami. Šola je bila pripravljena odstopiti prostor v eni učilnici, Občina Škofja Loka pa je zagotovila sredstva za opremo in osebje.

Prvega septembra je bil odprt prvi vzgojno-varstveni oddelk za predšolske otroke v Železnikih. V starostno heterogeno skupino je bilo lahko vključenih največ 24 otrok, starih od tri do sedem let. Skrb za otroke v prvem oddelku je bila zaupana vzgojiteljici Jani Zupanek in varuhinji Neži Benedičič. Dogovorjeno je bilo, da bo vrtec v teh prostorih lahko deloval dve leti.

Potrebe po varstvu so se iz leta v leto povečevale. Nujno je bilo razmišljati o drugačnem organiziranju predšolske dejavnosti. S tem problemom se je že ukvarjal ravnatelj osnovne šole Franc Benedik, ki je zamenjal predhodnika leta 1970.

Vrtec je dobil nove prostore šole leta 1972, ko je Skupnost otroškega varstva Škofja Loka od Matevža Šmida odkupila stanovanjsko hišo v neposredni bližini šole in jo preuredila za potrebe vrtca. V novi stavbi za 72 otrok so bile štiri igralnice, garderobe in razdelilna kuhinja. Na otvoritvi 17. novembra 1973 je stavbo predal namenu predsednik skupščine Občine Škofja Loka Tone Polajnar. Pogoji za delo so se izboljšali, ostalo pa je precej pomanjkljivosti, saj zgradba ni bila grajena namensko. V vrtcu sta bili dve veliki igralnici in dve popolnoma premajhni igralnici, vsaka za skupino 14 otrok. Vzgojiteljice smo pogrešale tudi kabinet za didaktični material in večnamenski prostor. Tudi otroško igrišče je bilo opremljeno šele štiri leta kasneje.

Dokler je bilo v vrtcu manj otrok kot prostih mest, je bilo kar v redu. Leta 1978 pa je bil vrtec prvič polno zaseden. Izkazalo se je, da problem otroškega varstva v Železnikih še zdaleč ni rešen. Septembra istega leta so bile prvič organizirane tudi popoldanske dejavnosti za otroke, ki niso obiskovali rednih

Otroci z vzgojiteljico Jano Zupanek leta 1969.

oddelkov, imenovane potujoči vrtec. Vanje so bili zajeti otroci dveh generacij pred vstopom v šolo.

Naslednje leto je zaznamovala menjava v vodstvu šole. Novi ravnatelj je postal Leopold Nastran.

Leta 1982 so se potrebe po organiziranem varstvu pokazale tudi v Selcih. Tamkajšnja podružnična šola je imela pripravljen prostor za dva oddelka predšolskih otrok. 22. avgusta je bil odprt prvi oddelek. Skupino sta vodili Marija Mohorič in Francka Markelj. V šolskem letu 1984/85 so zaradi velikega števila vpisanih otrok odprli še en oddelek, ki je bil prav poseben. Otroci so se zbrali v Železnikih, potem pa se v spremstvu vzgojiteljice s kombijem odpeljali v vrtec Selca in tam preživeli dopoldne. Ob 14. uri so se pripeljali nazaj v vrtec v Železnike, kamor so jih prišli iskat starši.

Že septembra 1985 je bilo v vrtcu Selca otrok dovolj za dva oddelka.

Stanovanjska hiša, ki je v Železnikih služila kot vrtec, je bila za organizirano predšolsko varstvo samo začasna rešitev. Propadajoča stavba in slabi pogoji za delo so privedli do tega, da so se začele dejavnosti za pridobitev zemljišča za novogradnjo. Izdelan je bil tudi idejni načrt za vrtec s sedmimi oddelki. Vse pa je žal ostalo le na papirju. Gradnja novega vrtca se je odmikala. Zapletalo se je z odkupom zemljišča, saj ga lastnik ni hotel prodati, predlagal je gradnjo vrtca ob že obstoječi stavbi. To pa je pomenilo nov zazidalni načrt.

Zgradba starega vrtca.

Leta so tekla, o gradnji novega vrtca pa ni bilo nobenih konkretnih informacij. Kapljo čez rob so dodali vandali, ki so nam avgusta 1993 opustošili zunanje igrišče. Takrat smo vedele, da tako ne gre več naprej.

Vodja vrtca Ljuba Globočnik in delavke smo zahtevale, da se slabo stanje našega vrtca začne reševati. Pri odločitvi nas je podprla tudi tedanja ravnateljica pomočnica Martina Sedej.

Najprej smo razmere v našem vrtcu predstavile Vincenciju Demšarju, predsedniku IS Občine Škofja Loka, in ga s tem ponovno pozvale k aktivnejšemu sodelovanju. Zatem smo povabile na ogled razmer predsednika KS Železniki Alojza Čufarja. Obrnile smo se tudi na javne medije in naš problem predstavile širši javnosti. Ob podpori vodstva šole, sveta staršev vrtca, KS Železniki in s sodelovanjem Občine Škofja Loka je bil 5. novembra 1993 oblikovan gradbeni odbor za izgradnjo vrtca. Sestavljali so ga Primož Šmid, Jože Mohorič, Martina Sedej, Anka Golja in Ljuba Globočnik. Ravnatelj osnovne šole Leopold Nastran je izdelal zasnovo za novogradnjo. Edini prostor, ki ga je bilo mogoče pridobiti, je bilo zemljišče ob obstoječi stavbi. Primožu Šmidu, Jožetu Mohoriču in tajniku KS Darku Gortnarju je uspelo prepričati lastnico zemljišča Štefko Zupan, da je 19. januarja 1994 zemljišče prodala. Kljub temu da so se stvari premaknile z mrtve točke, pa zapletov še ni bilo konec.

24. februarja 1994 je Župnijski urad Železniki gradbeni odbor seznanil, da potekajo aktivnosti za ustanovitev katoliškega vrtca. Ta naj bi rešil problem varstva v kraju. Izgradnji še enega vrtca ni nihče nasprotoval, vendar s tem ne bi rešili slabih razmer v obstoječem. Gradbeni odbor je vztrajal, da od novogradnje ne odstopa in da se kljub velikim pritiskom posameznikov vrstnega reda gradnje družbenih objektov ne sme spreminjati.

Sledila je priprava potrebne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja. Po razpisu za izdelavo idejnih projektov se je gradbeni odbor na predlog Projektnega ateljeja Ljubljana odločil za gradnjo vrtca v dveh fazah. Najprej bi zgradili igral-

Gradnja novega vrtca.

nice, potem pa bi podrli obstoječi objekt in zgradili gospodarski del. Za izvajalca del je bilo izbrano gradbeno podjetje Rudis Trbovlje, za nadzor gradnje pa Lokainvest Škofja Loka. Investitor gradnje sta bila Občina Škofja Loka in Ministrstvo za šolstvo in šport.

Junija 1995 se je upokojila ravnateljeva pomočnica Martina Sedej. Na njeno mesto je bil imenovan Franc Rant, ki jo je nadomestil tudi v gradbenem odboru za vrtec. Da tokrat gre zares, smo spoznali 24. julija 1995, ko je bila postavljena zaščitna ograja med vrtcem in gradbiščem, na katerem so se takoj naslednji dan oglasili delovni stroji. Delavci so delali od jutra do večera in nova stavba je hitro rasla. Septembra istega leta se je že odločalo o notranji opremini. Po zamisli arhitektke Gordane Leško jo je začelo izdelovati domače podjetje Alples.

1. marca 1996 so se nam uresničile dolgoletne želje. Otroke smo sprejeli v novih prostorih. Pogoji za delo so bili izjemni. Imeli smo sedem igralnic, od tega so bile zasedene le štiri, in še dodaten večnamenski prostor. A tolikšnega razkošja smo bile deležne le do septembra, saj smo takrat odprli še oddelk prvega starostnega obdobja, pridružila pa sta se nam tudi dva oddelka priprave na šolo.

Slovesna otvoritev novega vrtca je bila 31. avgusta 1996. Prostore sta svečano predala namenu minister za šolstvo in šport Slavko Gaber in župan (takrat že) Občine Železniki Alojz Čufar.

Leta 1999 je bila Osnovna šola Železniki izbrana za poskusno izvajanje programa devetletne osnovne šole. Število otrok v vrtcu se je nekoliko znižalo. Dve igralnici so zasedli otroci prvega razreda devetletke, štiri otroci iz vrtca, ena igralnica pa je bila eno leto prosta. Že naslednje leto so jo napolnili otroci iz vrtca.

Zanimanje staršev za vpis otrok v vrtec se je še kar povečevalo. Kmalu je postalo jasno, da v obstoječe oddelke ne bomo mogli sprejeti vseh otrok. Počasi smo se začeli dogovarjati, da bi prva razreda devetletke preselili v prostore osnovne šole. To se je naslednje leto res zgodilo. Vrtec je obiskovalo 138 otrok. Vseh sedem oddelkov je bilo polno zasedenih.

V naslednjih letih smo urejali zunanje igrišče. Leta 2003 smo na vrt postavili hišico, v kateri se otroci z veseljem igrajo. Na žalost pa so jo nočni nepridipravi zelo kmalu poškodovali. Potrgali so kritino s strehe, pogosto pa še tudi zdaj razbijajo okenske šipe.

Aprila 2006 so nam na vrt postavili sodobno večnamensko igralo, ki smo ga dobili v akciji podjetij Mercator Henkel in RTV Slovenija Za čiste otroške želje. Prijavili smo se na nagradni natečaj, bili izbrani med 180 vrtci in prejeli igralo v vrednosti milijon tolarjev oziroma dobrih 4000 €.

Kako pa je danes? Lepo. Vrtec je polno zaseden. Z otroki in za otroke dela v ustreznih prostorih krasna ekipa ustvarjalnih ljudi, ki se med seboj dobro razumemo.

Zgodovina, pravijo, pa se stalno ponavlja. Od otvoritve vrtca je preteklo 12 let. Nihče ni predvideval, da bo po tako kratkem času obstoječa stavba premajhna. Pa je. Že najmanj pet let ne moremo sprejeti vseh otrok, ki bi potrebovali varstvo.

Spet smo na začetku te zgodbe. Kje bomo dobili ustrezne dodatne prostore za nove oddelke?

Otvoritev novega vrtca:
dr. Slavko Gaber in župan Alojz Čufar.

Otvoritev novega vrtca.

Vrtec danes.